

Vabariigi Valitsuse 28. mai 2021. a korralduse nr 212 „Karantiini kehtestamine COVID-19 haiguse diagnoosiga või positiivse testi tulemusega isikutele ja nende isikutega lähikontaktis olnud isikutele“ muutmise seletuskiri

1. Sissejuhatus

Korralduse eesmärk on ajakohastada COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks kehtestatud piiranguid ja meetmeid. Korraldusega luuakse võimalus läbida lähikontaktisest tulenev karantiinikohustus lihtsustatud viisil, mis ei häiriks õpilaste õppetegevuses osalemist ja looks seeläbi paremad eeldused õppekava omandamiseks ning samal ajal tagaks proportsionaalsete meetmetega nimetatud sihtrühmale kohase nakkusohutuse kontrolli.

Korraldus kehtestatakse nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 27 lõike 3 alusel ning arvestades § 27 lõike 1 punktides 1 ja 2 ning § 28 lõikes 8 sätestatud.

Korralduse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Haridus- ja Teadusministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi, Terviseameti ja Riigikantselei ametnikud.

2. Korralduse sisu

Üldreeglina peab isik, kes elab koos COVID-19 diagnoosi saanud haigega, viibib püsivalt temaga samas viibimiskohas või on olnud temaga muul viisil lähikontaktis, püsima oma elukohas või püsivas viibimiskohas (v.a korralduses toodud erandid, millal võib elu- või viibimiskohast lahkuda) alates hetkest, millal ta sai või pidi lähikontaktis olemisest teada saama.

Käesoleva korraldusega muudetakse COVID-19 haigega kokkupuutunud isikute (lähikontaktsete) karantiinist vabastamise nõudeid. Korralduse eelnõuga nähakse selline võimalus teatud asjaolude esinemisel ette lastele, kes on lapsehoiuteenusel, või koolieelse lasteasutuse lastele ja põhikooli, gümnaasiumi või kutseõppeasutuse kuni 18-aastastele õpilastele. Samuti isikutele, kes saavad 2021/2022. a õppeaasta kestel 19-aastaseks.

Korralduse muutmise eesmärk on laste võimalus saada osa alusharidusest ja õpilaste võimalus jätkata õppe- ja kasvatustööst osavõtmist kooliruumides, juhul kui laps on haridusasutuses kokku puutunud COVID-19 haigega, aga tal endal puuduvad haigussümptomid. Korralduses on täiendavalt veel täpsustatud neid asjaolusid, mis peavad selleks olema täidetud, et enda senist tegevust jätkata.

Korralduse punktiga 1 täiendatakse lähikontaktsete loetelu, kellele korralduse punktis 3 nimetatud piirangut (karantiinikohustus) ei kohaldata.

Esimene grupp on koolieelses lasteasutuses käivad või lapsehoiuteenust saavad lapsed ning üldhariduskoolis ja kutseõppeasutuses õppivad kuni 18-aastased õpilased. Samuti isikutele, kes saavad 2021/2022. a õppeaasta kestel 19-aastaseks.

Seega täiendatakse muudetava korraldusega punkti 4 uue alapunktiga 9 ning nähakse ette, et kuni 12-aastasele isikule (ehk maksimaalselt 11-aastane isik k.a) ei kohaldata korralduse punktis 3 nimetatud piirangut (karantiinikohustus), kui tal puuduvad COVID-19 haiguse sümptomid ja tema lähikontakt haigega on aset leidnud lastehoius, koolieelses lasteasutuses või üldhariduskoolis.

See tähendab, et laps on puutunud kokku haigestunud isikuga lapsehoiuteenuse osutaja juures, lasteaias või koolis ja on seetõttu muudetava korralduse tähenduses lähikontaktne.

Korraldusega on soovitud eristada lähikontaktsust, mis on tekkinud haigestunud isikuga kokku puutudes lapsehoiuteenust saades või lasteaias või koolis viibides, haigestunud isikuga kokku puutumisest mujal kui lapsehoiuteenuse osutaja juures, koolieelses lasteasutuses või koolis. Eelpool loetletud asutustes nakatunud isikuga kokku puutudes on paratamatu nakkusrisk lapsele juba tekkinud, tekkinud olukorras ei ole üldjuhul tahtlust ning lähikontaktid on üldjuhul kogu rühm või klass.

Kui lähikontakt toimub näiteks kodus ning lähikontaktne õpilane läheks haridusasutusse vaatamata kehtivale karantiinikohustusele, tekiks sellega teadlik riski tekitamine ning nakkusoht õpilastele, kes seni veel lähikontaktid ei olnud. Seega ei ole epidemioloogilisest seisukohast lähtudes lubatav teadliku ohu tekitamine ning seetõttu on aktsepteeritud lähikontakti kohana üksnes ülalnimetatud asutused, kus nakkusoht tekkis paratamatult.

Mujal kui ülalnimetatud õppeasutustes toimunud lähikontakti puhul ei ole võimalik hinnata lähikontakti intensiivsust ja kestust ning seega ei ole ka põhjendatud tekitada potentsiaalset nakkusohtu teistele, kes nakatanud isikuga ise lähikontaktis pole olnud. Seetõttu peavad ka edaspidi mujal toimunud lähikontakti puhul jääma lähikontaktis olnud lapsed eneseisolatsiooni. Erisuse eesmärk on ära hoida kollektiivset eneseisolatsiooni jäämist ning toetada lapsehoiuteenuse saamise, kasvatus- ja õppetegevuse jätkumist, rakendades seejuures lähikontaktsete hoolikat jälgimist.

Korralduse punkti 4 alapunktis 10 nähakse ette, et 12–18-aastasele isikule (18-aastane isik k.a) ei kohaldata korralduse punktis 3 nimetatud piirangut (karantiinikohustus), kui tal puuduvad COVID-19 haiguse sümptomid ja tema lähikontakt haigega on toimunud üldhariduskoolis või kutseõppeasutuses. Samuti isikutele, kes saavad 2021/2022. a õppeaasta kestel 19-aastaseks.

See tähendab, et õpilane on puutunud kokku haigestunud isikuga põhikoolis, gümnaasiumis või kutseõppeasutuses ja on seetõttu muudetava korralduse tähenduses lähikontaktne. Korralduses on soovitud eristada lähikontaktsust, mis on tekkinud mujal kui koolis (nt kodus) haigestunud isikuga kokku puutudes koolis haigestunud isikuga kokku puutumisest. Nagu eelmises punktis on põhjendatud, siis koolis nakatunud isikuga kokku puutudes on paratamatu nakkusrisk lastele juba tekkinud, tekkinud olukorras ei ole üldjuhul tahtlust ning lähikontaktid on üldjuhul kogu klass.

Juhul, kui lähikontakt toimub näiteks kodus ning lähikontaktne õpilane läheks kooli vaatamata kehtivale karantiinikohustusele, kaasneks sellega teadlik riski tekitamine ning potentsiaalne nakkusoht teistele õpilastele. Eelmises punktis toodud põhjendustest lähtudes peab ka edaspidi mujal toimunud lähikontakti puhul jääma lähikontaktis olnud õpilane eneseisolatsiooni. Erisus on tehtud eelkõige eesmärgiga ära hoida kollektiivset eneseisolatsiooni formaalõppest osasaamiseks kontaktõppena, seejuures rakendades lähikontaktsete jälgimiseks hoolikalt kontrollmeetmeid (eelkõige testimine).

Täiendava kohustusena, et saaks vastavast erisusest lähtuda, on vajalik, et õpilane teeks viivitamatult SARS-CoV-2 antigeen-RTD testi. Vastav testimine õpilasega tehakse esimesel võimalusel kooliõe poolt või muud olemasolevat võimalust kasutades (testimisbuss vm).

Kui õpilase seaduslik esindaja (vanem) või õpilane on testimisega nõus, siis tal ei teki kohustust jääda karantiini. Võlaõigusseaduse § 766 lõike 4 tingimusi järgides saab õpilane nõustuda enda testimisega ka siis, kui vanem selleks nõusolekut ei anna. Aga nagu varem märgitud pidi selleks haigestunuga kokkupuutumine aset leidma (ja ühtlasi lähikontaktsus tekkima) koolis. Kui testitulemus osutub positiivseks, rakendub korralduse punkt 1. Kui õpilasel tekib COVID-19 lähikontakt väljaspool haridusasutust, jääb õpilane igal juhul karantiini ja rakendub korralduse punkt 3.

Lisaks sellele on nähtud ette piirang, et lähikontaktne kuni 18-aastane isik (kaasa arvatud), kes puutus lapsehoiuteenuse osutamise käigus või lasteaias või üldhariduskoolis kokku COVID-19 haigusega isikuga, võib haigussümptomite puudumisel võtta endiselt osa koolieelses lasteasutuses või üldhariduskoolis läbiviidavast õppe- ja kasvatustegevusest. Sellega peavad aga tema tegevused piirduma (v.a peresised tegevused).

See tähendab, et keelatud on lähikontaktsetena võtta osa huvihariduse ja muudest tegevustest, kus laps puutub kokku teiste inimestega. Korraldusega ettenähtav erisus (lähikontaktsetena piirangutest vabanemine) on seotud üksnes väga kitsa ülesande (tegevuse) täitmisega - formaalõppest osa võtmisega. Kuivõrd koolis käival lapsel on täita koolikohustus (nähaakse ette seejuures Eesti Vabariigi põhiseaduses), siis tuleb seda ülesannet (tegevust) pidada primaarsemaks võrreldes teiste ülesannetega (tegevustega), millest osavõtmine ei ole enamasti kohustuslik. See kõik on kantud eesmärgist, et lapsed saaksid osa koolis toimuvast (kontakt)õppest ning oleks võimalusel välistatud vajadus rakendada ka järgmisel õppeaastal suures mahus distantsõpet. Kõik täiendavad kontaktid huvihariduse, huvitegevuse, sporditreeningute jne kaudu suurendavad lähikontaktse õpilase enda kontakte ehk suureneb nende laste ring, kes tuleks Terviseameti poolt vaatluse alla võtta juhul, kui hiljem selgub, et laps on siiski nakatunud viirusega.

Samuti sätestatakse, et lähikontaktsetena üldhariduskoolis või kutseõppeasutuses läbiviidavast õppe- ja kasvatustegevusest osavõtmise jätkamiseks tehakse punkti 4 alapunktis 10 nimetatud isikule ehk 12-18-aastasele isikule, kes on kokku puutunud COVID-19 haigega, SARS-CoV-2 RT PCR test, kuid mitte varem kui 72 tundi pärast lähikontaktsetuse tuvastamist, mille tulemus peab olema negatiivne. See tähendab, et reguleeritud on see, millise intervalliga õpilase testimist korratakse. Põhjus, miks on muudetavas korralduses tekitatud selline testimiskorraldus (esimesel võimalusel antigeeni kiirtest ja seejärel 72 tunni möödudes PCR-test), seisneb selles, et SARS-CoV-2 antigeen-RTD testi tulemus on võimalik saada 15 – 30 minuti möödudes.

Seega koolil ja testimist korraldaval tervishoiuteenuse osutajal on võimalik äärmiselt kiiresti tuvastada võimalikud viirusega nakatunud. SARS-CoV-2 RT PCR testi tulemust ei ole praktikas üldjuhul võimalik saada testi tegemisega samal päeval. Selleks, et tuvastada kõik võimalikud nakatunud lähikontaktsete seast, on vajalik testimist korrata ja seda tehakse tulemuse mõttes efektiivsema testiga - SARS-CoV-2 RT PCR testiga. Selleks hetkeks on lähikontaktsete jaoks möödunud vähemalt 72 tundi COVID-19 haigega kokkupuutest ning tõenäoliselt tuvastab SARS-CoV-2 RT PCR test nakatumise, juhul kui nakatumine on aset leidnud.

Korralduse punktis 2 sätestatakse jõustumise tähtaeg. Käesolev korraldus jõustub 1. septembril 2021. a seoses uue õppeaasta algusega.

Korralduse punktis 3 sätestatakse korralduse avaldamise kohustus. Korralduse avaldamise kohustus on vajalik, et kõik puudutatud isikud oleksid nõuetest teadlikud.

Taimar Peterkop
Riigisekretär